

конкурентних стратегій розвитку організації є важливим елементом її успішної діяльності та підвищення конкурентоспроможності на ринку. Однак, для досягнення успіху у формуванні конкурентних стратегій необхідно постійно аналізувати ринкову ситуацію, враховувати соціальні та культурні аспекти розвитку організації та залучати співробітників до процесу реалізації стратегії.

Список використаних джерел:

1. І.О. Белова. *Формування конкурентної стратегії підприємства торгівлі*. 2018. С. 23-56.
2. Porter, M. E. *Competitive advantage: creating and sustaining superior performance*. Simon and Schuster. 1988 P. 259-271
3. О.С. Дуброва. *Процес проектування та реалізації конкурентної бізнес-стратегії*. 2010. *Ефективна економіка*. - 2010. - № 8.
4. О.В. Царенко. *Методологічні аспекти формування конкурентних переваг галузі*.
5. Barney, J. *Firm resources and sustained competitive advantage*. *Journal of management*. 1991.
URL: [https://josephmahoney.web.illinois.edu/BA545_Fall%202022/Barney%20\(1991\).pdf](https://josephmahoney.web.illinois.edu/BA545_Fall%202022/Barney%20(1991).pdf)
6. *ScienceDirect Journal*. *Formation of a competitive development strategy for a transport and logistics company*. P. 68-119 URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352146522004288>

УДК 332.142.6

Метеленко Н.Г.

доктор економічних наук, професор, директорка

Скідін П.В.

здобувач PhD

Федотов С.О.

здобувач PhD

ІЕПФ ІННІ ім. Ю.М. Потебні

Запорізького національного університету

**ПРОМИСЛОВЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ:
ГАЛУЗЕВИЙ ВЕКТОР**

Причина посилення уваги до промисловості полягає в тому, що саме індустрія, а точніше обробна промисловість, є головним генератором інновацій у сучасному світі, який забезпечує унікальне

поєднання технологічного прогресу, зростаючої віддачі та недосконалої конкуренції, що становить основу історичних успіхів високорозвинутих країн світу. У тих країнах, де розвивається сучасна промисловість, інтенсивно розвивається і наука, і там випереджаючими темпами накопичується науково-технічний потенціал розвитку, що визначає конкурентні позиції держави, у тому числі у сферах добробуту громадян і забезпечення національної безпеки.

Запорізька область відноситься до регіонів, де зосереджена значна кількість підприємств важкої промисловості: 45 % від загальної кількості виробленої продукції в області займає продукція металургії та оброблення металу, 20 % – виробництво та розподілення електроенергії, газу, тепла, води. Масштабність ресурсного використання і енергетично-сировинної спеціалізації економіки регіону в цілому сприяють значному утворенню і накопиченню відходів виробництва і споживання. Так, Запорізька область замикає п'ятірку регіонів з найбільшим показником утворення відходів I–IV класів небезпеки [1].

Частина території Запорізької області, де розташовано такі індустріальні центри, як Бердянськ, Енергодар, Мелітополь, Токмак, станом на кінець квітня 2023 року знаходиться під окупацією ворожих військ, що позначається на промисловому потенціалі регіону. Це близько два десятки підприємств машинобудування (виробництво і ремонт насосних установок, сільгосптехніки, кабельно-провідникової продукції, компресорів), виробництво металовиробів (пружин, сталевих і гвинтонарізних виробів та ін.), будівельних матеріалів та енергетики тощо. Під обстрілами постійно перебувають населені пункти на лінії розмежування, зокрема Оріхів, Таврійська і Гуляйпільська територіальні громади, унаслідок чого страждають фермерські господарства, які є постачальниками продукції для харчової промисловості області.

Підконтрольна територія, зокрема м. Запоріжжя, періодично піддається обстрілам, унаслідок яких було пошкоджено виробничі потужності кількох підприємств на території міста. У Запоріжжі станом на середину квітня 2023 року більшість великих підприємств (машинобудування, металургії, оборонної галузі) поновила виробничу діяльність, незважаючи на значні проблеми з логістикою. Частково відновив роботу металургійний комбінат «Запоріжсталь», який у квітні 2023 р. вже виробляє чавун, сталь і прокат, а

завантаження виробничих потужностей становить 70%. Продовжують працювати підприємства харчової промисловості, забезпечуючи потреби міста. Водночас припинено виробництво на деяких підприємствах з виготовлення металовиробів та обладнання.

Таким чином, зрозуміло, що повоєнна відбудова потребуватиме значного фінансування, у тому числі міжнародних коштів. Саме тому виокремлення галузевих векторів промислового розвитку України є надзвичайно важливим завданням, вирішення якого дозволить залучити необхідний розмір фінансування з подальшим направленням ресурсів у ті сектори, відновлення яких посилить можливості обороноздатності та забезпечить економічний розвиток країни.

Разом з тим на даному етапі для підтримки і подальшої відбудови необхідно вжити дієвих заходів, націлених на відродження, реструктуризацію і модернізацію промисловості шляхом проведення реконструктивних дій з регіональної диверсифікації та розширення середньо- і високотехнологічного виробництва в регіонах з нижчими військовими ризиками, релокації та створення сприятливих умов для залучення іноземних підприємств. Це дозволить прискорити процеси економічного відновлення і зростання в повоєнний час, а також поступово закріпитися таким виробникам на внутрішньому (за рахунок імпортозаміщення, відкриття нових ринкових ніш) і зовнішньому (за рахунок уже створюваних преференційних торговельних умов з країнами союзницями) ринках.

Незважаючи на те, що війна й досі триває, формування стратегічних цілей відбудови і визначення галузевих векторів відновлення вже сьогодні є надзвичайно важливим завданням для України. До галузевих векторів відновлення віднесено трансформацію структури економіки за допомогою реалізації організаційно-економічних чинників інноваційного оновлення матеріально-технічної бази виробництва на основі новітніх цифрових технологій у таких видах діяльності, як машинобудування та оборонно-промисловий комплекс, металургія, харчова, хімічна, фармацевтична і деревообробна промисловість, а також розвиток нових сфер діяльності – біо- і нанотехнологій.

Для ефективного просування за цими векторами мають бути заплановано і реалізовано заходи державної політики із створення раціональної структури нових промислових комплексів регіонів, у тому числі за рахунок їх релокації, відновлення й розгортання нових

логістичних схем вантажоперевезень; будівництва виробництв, здатних замінити ланки зруйнованих унаслідок російської агресії виробничо-збутових ланцюгів, а також сформовано цілісну систему стратегічного планування промислового розвитку для повоєнного відновлення.

Запорізький регіон має значний економічний та науково-технічний потенціал, розвинутий сектор високотехнологічної промисловості, мережу наукових та освітніх закладів, які є порівняльною перевагою в умовах глобального розвитку ІТ-сектору та залучення іноземних інвестицій у високотехнологічні галузі.

Список використаних джерел:

1. *Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року. URL: <http://surl.li/efvjc>*

УДК 658:330.131.7:347.424

Філіппов В.Ю.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту*

Перевозна М.О., Понтус К.М.

здобувачі вищої освіти,

Національний університет «Одеська політехніка»

**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ
В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

Профіль ризиків, із якими стикається світ, постійно змінюється. Такі події, як торішнє вторгнення в Україну, можуть схвилювати всю систему, радикально змінивши уявлення про найбільші ризики, з якими стикається людство.

За місяці подій, що розпочалися на початку 2022 року, українські бізнесмени зазнали значно більших втрат, ніж за 2 роки пандемії COVID-19, яка проявилася як проблема ланцюжка поставок у багатьох компаніях та швидко перетворилася на загрозу, що впливає на здоров'я та безпеку їхніх співробітників, способи ведення бізнесу, здатність взаємодіяти з клієнтами та корпоративну репутацію [1]. Бізнес швидко адаптувався до загроз, пов'язаних із пандемією, але в майбутньому вони стикаються з новими ризиками, у